

Framtaget av: Martina Balaz, kemikaliesäkerhetssamordnare, LU byggnad
Godkänd av: Miljöchef

Substitutionsutredning

Enligt Miljöbalkens utbytesprincip (SFS 1998:808, 2 kap 4§) gäller att hälso- och miljöfarliga kemiska produkter ska bytas ut mot ämnen som är mindre farliga genom aktiva produktval och substitution. Enligt lag ska utfasning ske av produkter som består av eller innehåller:

- CMR-ämnen (carcinogena, mutagena eller reproduktionsstörande; AFS 2023:10, kap. 8 § 14)
- PBT-ämnen (långlivade, bioackumulerande och toxiska) och vPvB-ämnen (mycket långlivade och mycket bioackumulerande)
- PMT-ämnen (långlivade, mobila och toxiska) eller vPvM-ämnen (mycket långlivade och mycket mobila)
- särskilt farliga metaller som exempelvis kadmium (Cd), kvicksilver (Hg) eller bly (Pb)
- allergiframkallande ämnen
- hormonstörande hälsofarliga ämnen
- hormonstörande miljöfarliga ämnen
- ozonnedbrytande ämnen.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:10, kap 8 § 14) om risker i arbetsmiljön får CMR- (Cancerframkallande, Mutagena eller Reproduktionsstörande) ämnen endast hanteras efter att en dokumenterad utredning gjorts som visar att det är tekniskt omöjligt att ersätta produkten med ett mindre hälsofarligt alternativ.

1. Arbetsplats	
Institution:	Avdelning/enhet/grupp:
Utredare:	Titel/profession:
Telefon:	E-post:

2. Kemisk produkt som utreds
Produktnamn:
Ämneskategori:
☐ CMR
☐ PBT
☐ vPvB
☐ PMT
☐ vPvM
☐ Särskilt farlig metall
☐ Allergiframkallande ämnen
☐ Hormonstörande hälsofarliga ämnen
☐ Hormonstörande miljöfarliga ämnen
☐ Ozonnedbrytande ämnen
☐ Annat:
Användningsområde:
Typ av produkt (<i>Ex. lösningsmedel, färgämne</i>):
Namn på ingående ämne(n) som ger upphov till substitution:
CAS-nr ingående ämne(n):
Halt(er) ingående ämne(n):

3. Produktens märkning och klassificering

Aktuellt säkerhetsdatablad bifogas.

Produktens klassificering enligt säkerhetsdatablad:

Produktens märkning enligt säkerhetsdatablad:

- H330 Dödlig vid inandning
- H350 Kan orsaka cancer
- H340 Kan orsaka genetiska defekter
- H360 Kan skada fertiliteten eller det ofödda barnet
- H360F Kan skada fertiliteten
- H334 Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning
- H317 Kan orsaka allergisk hudreaktion
- H335 Kan orsaka irritation i luftvägarna.
- H370 Orsaker organskador
- H372 Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering
- H400 Mycket giftigt för vattenlevande organismer
- H410 Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter
- H420 Skadar folkhälsan och miljön genom att förstöra ozonet i övre delen av atmosfären
- EUH380 Kan orsaka hormonstörningar hos människor
- EUH430 Kan orsaka hormonstörningar i miljön
- Annan märkning (*ange faroangivelse*):

4. Hantering

Kort beskrivning av produkthantering:

Förbrukad mängd per hantering:

Uppskattad årsförbrukning:

Risk för exponering via:

- Inandning: Riskbeskrivning:
- Förtäring: Riskbeskrivning:
- Hudkontakt: Riskbeskrivning:
- Ögonstänk: Riskbeskrivning:
- Kontakt med slemhinnor: Riskbeskrivning:
- Annat: Riskbeskrivning:

5. Eftersökning av alternativ

Alternativ har eftersökts via:

- Kontakter med leverantörer inom branschen.
Kommentar:
- Kontakter med kollegor i egen och annan organisation.
Kommentar:
- Kontroll i NSGs utbyteslista (www.vgregion.se/halsan/kemi/nsg)
Kommentar:
- Sökning i SubsPorts databaser (www.subsport.eu)
Kommentar:
- Sökning i SIN (Substitute it NOW!) lista
(www.sinlist.chemsec.org/)

Kommentar:

- Kemikalieinspektionens webbsida (<http://www.kemi.se/>)

Kommentar:

- Sökning via Google. (Sök på t.ex. följande ord: substitution, utbyte, avveckling, farliga kemikalier, i kombination med aktuellt kemikalienamn)

Kommentar:

- Sökning på andra webbsidor.

Kommentar:

6. Resultat av eftersökning och bedömning av alternativ

Alternativ som kan ersätta befintlig produkt har hittats:

- Ja, ange produktinformation nedan

Ersättningsprodukt (Namn och CAS-nr):

Faroangivelser/riskfraser för ersättningsprodukt enligt säkerhetsdatablad:

Datum för när nuvarande produkt kommer att ersättas:

- Nej, inga alternativ har hittats

Kommentar/motivering:

Datum för upprepad utredning:

OBS! Om beslut fattas att en hälso- eller miljöfarlig produkt ska användas ställs särskilda krav. Se mer information på: [Substitution och reducering av hälso- och miljöfarliga produkter | HR-webben](#)

Om produkten är ett CMR-ämne ställs särskilda krav enligt AFS (2023:10, kap. 8 §§ 15 – 20). Se mer information på: [CMR-ämnena | HR-webben](#)

7. Beslut

Befintlig produkt:

 Kommer att ersättas. Kommer inte att ersättas.

Motivering:

8. Underskrift av ansvarig chef

Namn:

Datum/Signatur: